

Winterroofvogeltelling Voorne- Putten Rozenburg 2024

Mededeling nr. 370

Hans op den Dries
Vogelwerkgroep van de KNNV afdeling Hollandse Delta

©: KNNV afdeling Hollandse Delta

Winterroofvogeltelling Voorne- Putten Rozenburg 2024

Een publicatie van de Vogelwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta,
een afdeling van de KNNV.

Mededeling nr. 370

Auteur: Hans op den Dries

Onderzoekers: Leden en gasten van de Natuurvereniging Hollandse Delta

Omslagfoto:

Fotograaf: Hans op den Dries

Foto's, tabellen en grafieken:

Hans op den Dries

Natuurvereniging Hollandse Delta
een afdeling van de KNNV

secretariaat:

Peter Vermaas

Schudegge 17

3224 BP Hellevoetsluis

Telefoon: 0181-324058

Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Seizoen 2023/2024 (27ste jaargang)

Algemene opmerking:

Deze verslaglegging is gebaseerd op de gegevens vanaf 1998 tot en met de telling van dit jaar.

In deze jaren werden ook de winterroofvogels geteld in de Hoeksche Waard en op Tiengemeten en Goeree-Overflakkee.

In het overzicht zijn al deze tellingen verwerkt en er zal in dit verslag diverse keren verwezen worden naar de laatste drie genoemde gebieden.

In het weekend van 6 en 7 januari 2024 waren de weersomstandigheden redelijk.

We hebben in dit weekend met een groot deel van de leden van de Natuurvereniging Hollandse Delta (NHD), een afdeling van de KNNV, en enkele gasten, de winterroofvogels van Voorne-Putten Rozenburg (VPR) weer zo goed mogelijk dekkend proberen te tellen.

Er dreigden weer kleine gaatjes te ontstaan wat betreft de tellers, maar gelukkig hebben zich ook dit jaar nieuwe tellers aangemeld die hun steentje hebben bijgedragen.

Bijna gelijktijdig aan onze telling zijn de winterroofvogels in de Hoeksche Waard (HW), Tiengemeten (T) en op Goeree-Overflakkee (GO) ook weer geteld, zij het met een iets andere systematiek. Die systematiek is op zich geen probleem. Zo worden al vele jaren deze winterrovers geteld en dit zal dan ook door de lange reeks een betrouwbaar beeld geven.

Zo worden de omliggende dagen van de VPR-telling ook gebruikt, enerzijds door mensen die niet in het weekend kunnen en anderzijds worden vaak losse waarnemingen doorgegeven die zorgvuldig beoordeeld worden, om dubbeltellingen zoveel mogelijk te voorkomen.

In de HW en T worden de roofvogels in ruim een week (3^e week van januari) geteld van zaterdag tot en met de zondag van de daaropvolgende week. Dit jaar was dat 13 tot en met 20 januari 2024.

De coördinator van HW/T deelt deze gegevens dan zo snel mogelijk met ons, zodat ze in ons bestand kunnen worden bijgevoegd.

Op GO worden de winterroofvogels tijdens de jaarlijkse Watervogeltellingen (13/14 januari 2024) meegenomen en door de coördinator Bob Rodenburg uit de waarnemingen gefilterd en ook doorgestuurd naar ons.

Op deze manier is er inmiddels een mooi bestand gevuld. In het totaaloverzicht zijn alle waarnemingen over een periode van 1998 tot en met heden samengevoegd. De waarnemingen van de HW zijn zelfs al verzameld en gedeeld met ons vanaf 1983.

Zoals boven vermeld zijn de tellingen van het HW, T en GO in dit verslag en het overzicht samengevoegd.

Hieronder een overzicht van de totalen per gebied ([tabel 1](#)).

2024 januari	VPR	HW	T	GO
Rode wouw	-	-	-	-
Zeearend	1	5	2	3
Bruine kiekendief	2	3	2	12
Blauwe kiekendief	4	4	2	9
Havik	6	7	1	1
Sperwer	15	17	2	3
Buizerd	192	223	15	60
Ruigpootbuizerd	-	-	-	-
Torenvalk	74	62	5	34
Smelleken	-	2	1	1
Slechtvalk	1	6	-	3
Totaal	295	329	30	126

Tabel 1: totalen per gebied.

Afhankelijk van de gebiedsomstandigheden en of de afstand hebben de diverse groepjes lopend, fietsend of rijdend de telling uitgevoerd.

De temperaturen (zaterdag 5, zondag 1°C), waren redelijk laag, en voelden door de noord/noordoostenwind (kracht 3-4) koud aan. Het was zaterdag voornamelijk bewolkt met zelfs hier en daar lichte regen en zondags startte de dag bewolkt en ging geleidelijk aan over in zon.

Over het algemeen lieten de roofvogels zich gemakkelijk zien, ook in de open polders.

Dit jaar vielen van alle vier de telgebieden (VPR, HW, T en GO) de aantallen van de waargenomen roofvogels mee. De hierboven vermelde aantallen ([tabel 1](#)) waren in ieder geval boven gemiddeld. Hieronder [tabel 2](#) voor een vergelijk van een aantal slechte en topjaren met de laatste twee getelde jaren, voor de periode dat in alle gebieden de roofvogels zijn geteld. In het rood zijn de laagste en groen de hoogste aantallen weergegeven. In alle niet genoemde jaren varieerden de aantallen behoorlijk. Als laatste kolom zijn de gemiddelden over alle jaren vermeld.

	1999	2006	2015	2021	2022	2023	2024	Gemiddelde over alle jaren
VPR	163	333	201	374	226	223	295	264
HW	338	436	341	582	312	322	329	407,1
T	7	25	11	39	36	22	30	21,9
GO	69	41	245	242	197	106	126	150,8

Tabel 2: een aantal slechte (rood) en topjaren (groen)

Als we de reeksen bekijken, dan zien we dat de aantallen toch weer voorzichtig aan het oplopen zijn ten opzichte van de vorige telling. Vooral voor VPR en T zijn de aantallen flink hoger. De laagste aantallen zijn bijna niet in dezelfde jaren gescoord. Eénmaal vielen laagste waarden (VPR en T). Daarentegen vielen de hoogste aantallen voor drie van de vier gebieden samen.

Bij de korte soortbeschrijving hierna is achter de soort het aantal van VPR vermeld. In de soortbeschrijving wordt ook kort ingegaan op de tellingen van de HW, T en GO met achter elk gebied de getelde aantallen.

De zeearend (1) is in alle gebieden waargenomen, totaal zelfs 11 exemplaren (VPR 1, HW 5, T 2, GO 3). Dat geeft wel aan dat de zeearend het goed heeft gedaan in de omgeving in de afgelopen broedseizoenen.

Wat betreft de bruine kiekendief (2) en blauwe kiekendief (4) zien we ook een soortgelijk beeld, de aantallen zijn niet extreem hoog, maar over alle jaren gezien redelijk. Dit geldt ook voor de overige gebieden (HW 3 en 4, T 2 en 2, GO 12 en 9). Vooral GO lijkt meer in trek te zijn voor de kiekendieven.

De havik (6) en de sperwer (15) hebben in het verleden betere jaren gekend, maar als we de laatste jaren bekijken, dan kunnen we voorzichtig concluderen dat de aantallen nu redelijk zijn. De topjaren van de havik voor VPR waren 2009 (10) en 2012, 2013 en 2018 (allen 13). Voor de sperwer op VPR waren dat de jaren 2000 (20), 2002 (27), 2006 (22), 2008 (26) 2018 (20). Het lijkt erop dat HW en VPR een redelijk gelijk beeld in aantallen en verdeling van deze beide soorten vertonen.

(Havik: HW 7, T 1, GO 1)

(Sperwer HW 17, T 2, GO 3)

De buizerd (192) scoorde zoals gebruikelijk het beste van alle soorten, maar ook over alle jaren gezien behoorlijk hoog. De topjaren waren 2006 (221), 2013 (234), 2017 (231), 2018 (227) en 2021 (274).

Ook de HW (223) kende een redelijk jaar, al waren er daar uitschieters die ver boven de 300 buizerden zaten (maximum 2012 met 388).

T (15) was dit jaar ook ruim boven gemiddeld vertegenwoordigd, daar was het maximum in 2021 (20) behaald.

Daarentegen kende GO (60) een iets minder jaar voor de buizerd. Dit aantal lag onder gemiddeld. De maximum aantallen waren daar in 2014 en 2015 (155) behaald.

Wat extra opvalt, is dat op VPR de torenvalk (74) het echt goed gedaan heeft. Sterker nog, zoveel hebben wij er op VPR nog niet eerder waargenomen, 7 meer dan de beste jaren (2001 en 2021 = 67). Dat terwijl in de andere gebieden juist een middelmatige score was (HW 62, T 5, GO 34). Of dit dan weer met een hoger prooiaanbod op VPR te maken heeft gehad kan niet met zekerheid gezegd worden.

De smelleken (0) is tijdens deze telling dus niet op VPR waargenomen.

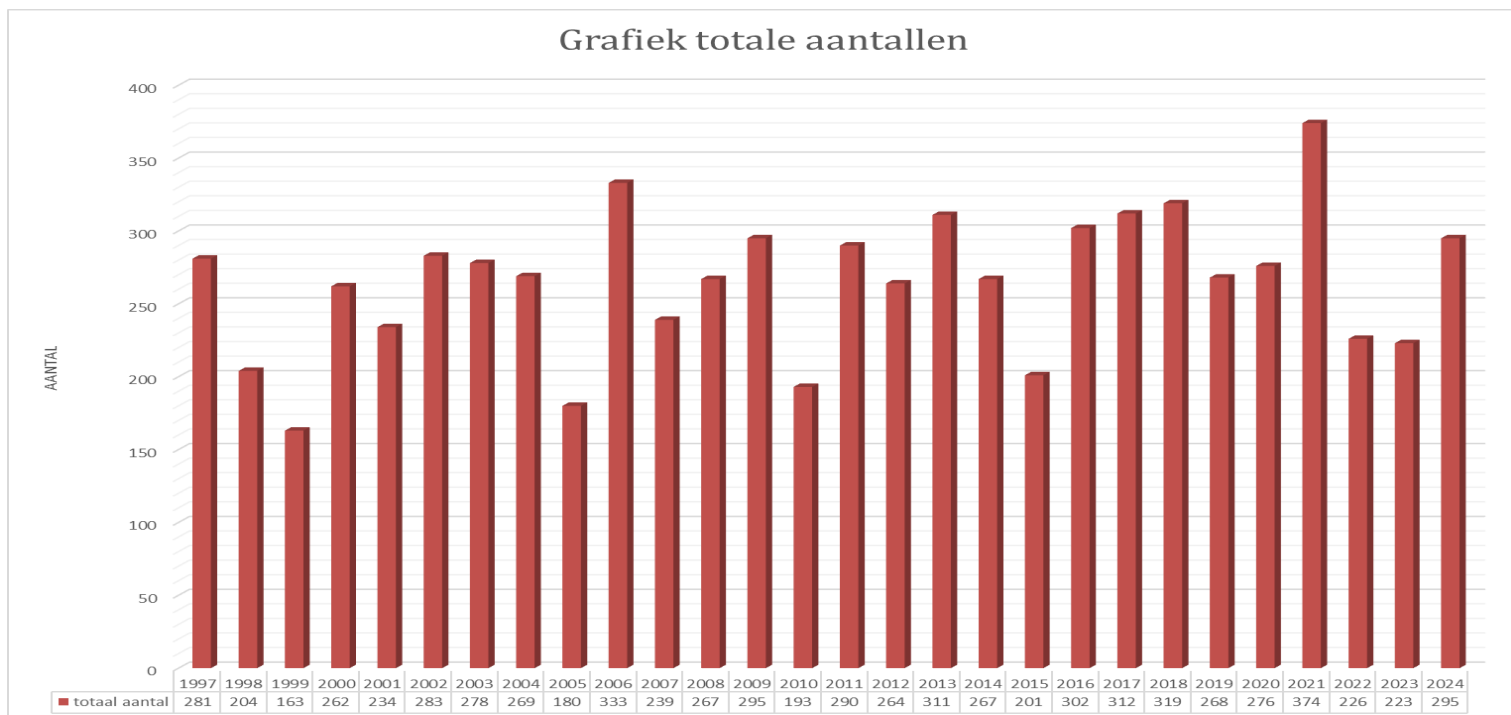
Op alle andere gebieden wel: HW (2), T (1) en GO (1). Deze kleinste roofvogel van het gebied was dit winterseizoen al vrij vroeg gezien. Dat zou te maken kunnen hebben met een toch redelijk vroeg invallende winter in Scandinavië. De smelleken jaagt vooral op zangvogels in het open land, zoals hij dat ook gewend is in de noordelijke broedgebieden. Het moment van waarnemen is vaak onverwachts en kan ook zo maar gemist worden, maar dat is ook altijd al zo geweest, dus de trefkans blijft over alle jaren gezien hetzelfde. Soms krijgt een teller de kans een foto te maken.

Tot slot de slechtvalk (1).

Dit jaar heeft helaas vermoedelijk de vogelgriep invloed gehad op de populatie van de slechtvalk. In ieder geval is er tijdens deze telling op VPR slechts 1 slechtvalk geteld. Op HW (6) T (1) en GO (3) waren de aantallen ook aan de lage kant.

Als we over alle jaren de aantallen van alle roofvogels van VPR bekijken, dan zien we dat die aantallen behoorlijk fluctueren (zie hieronder [grafiek 1](#)).

Grafiek 1, totale aantallen roofvogels per teljaar VPR

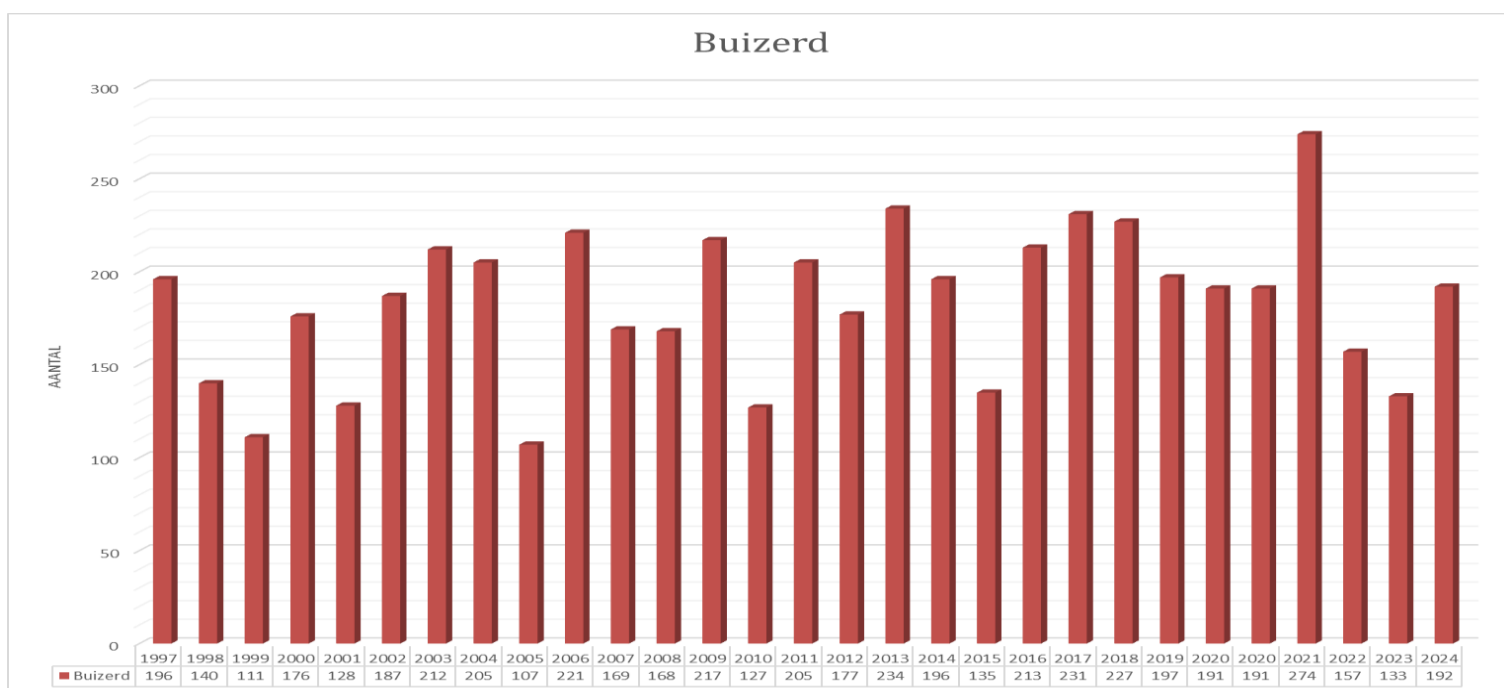
Als we de vijf laagste tellingen nader bekijken (1999, 2005, 2010, 2015 en 2023 zie tabel 2), dan zien we dat ze steeds werden opgevolgd door een goed jaar, of reeks van jaren, behalve na 2019.

Tegelijkertijd valt ook op dat aan deze laagste tellingen (op 2023 na, 2022 kende bijna een zelfde aantal roofvogels - 226) goede jaren vooraf gingen, waarbij 2006 (333) en 2021 (347) echt uitschieters blijken te zijn.

De telling van 2023 is dan weliswaar een dieptepunt, we moeten wel bedenken dat dit van de vijf dieptepunten de minst erge was. Sterker nog: in de vijf minste jaren zit nog steeds een stijgende lijn, dat dan eigenlijk wel weer een positief beeld geeft. Zo kenden de betreffende jaren de volgende totaalaantallen roofvogels met extra uitgelicht de buizerd (zie ook grafiek 1 en 2 en tabel 3 hieronder):

VPR	1999	2005	2010	2015	2023
alle roofvogels	163	180	193	201	223
buizerd	111	107	127	135	133

Tabel 3: overzicht dieptepunten alle jaren afgezet tegen de aantallen van de buizerd van die jaren

Grafiek 2, totale aantallen buizerden per teljaar VPR

Zoals we in grafiek 2 zien toont ook de buizerd bijna hetzelfde beeld als het verloop in grafiek 1. Als we namelijk dezelfde jaren vergelijken, zien we daar ook dezelfde dieptepunten met bijna eenzelfde stijgende lijn. Alleen in 2005 werd de verhouding iets verstoort, omdat het aantal in dit jaar lager lag dan in 1999. De daaropvolgende laagste jaren lopen wel steeds weer iets op. Voorzichtig gesproken kan dit wel een trend genoemd worden. In 2001 lag het aantal van de buizerd ook aan de lage kant ten opzichte van de aantallen in grafiek 1. Het verschil met 2022 geeft ook een afwijkend patroon, omdat 2022 ook een mager jaar was en 2023 nog lager. Duidelijk is wel weer te zien dat 2024 weer een flinke piek vertoont, al is deze piek niet zo sterk als die van 2002 (163), 2006 (233), 2011 (290), 2016 (302) en 2021 (295).

Het recordaantal van 2021 (374) moet vooralsnog wel als een extreme uitschieter gezien worden.

In een 30 jaar verslag (1998 tot en met 2027) zal extra aandacht besteed worden aan eventuele trends. Voor zover dat mogelijk is zal hier nader onderzoek naar worden gedaan. Vooral zal worden gekeken naar een trend voor alle waargenomen soorten en er zal ook gekeken worden of in de andere gebieden deze trend ontdekt kan worden.

Uitgelicht: de slechtvalk

De **slechtvalk**, is net als havik, sperwer en torenvalk een standvogel. Het aantal op VPR waargenomen exemplaren is net als in 2023 zwaar onder de maat. Ook de aantallen in de overige gebieden waren niet echt hoog.

Tot en met 2010 telden wij tussen de 1 en 4 vogels, met een uitschieter in 2007 (11).

Pas na 2010 kwamen de aantallen hoger uit (6 tot 10). Vanaf 2018 zakte langzaam maar zeker het aantal tot 1 in dit seizoen.

De HW heeft een soortgelijk verloop gekend, al zijn de aantallen daar iets meer geleidelijk opgelopen tot 11 in 2006 en 2011. Ook in de HW heeft de slechtvalk een paar mindere jaren gekend met in 2016 en 2017 zelfs 1 exemplaar en daarna was het weer stabiel tussen de 8 en 12 exemplaren.

Op T is deze roofvogel incidentele aanwezig met 1 exemplaar. Het maximaal aantal was in 2013 (3).

Op GO zijn de hoogste aantallen waargenomen van 2012 t/m 2016 (9-12), daarna liep het weer af tot dit seizoen naar 3 exemplaren.

Door omstandigheden is het slechtvalken verslag dat we de afgelopen jaren (vanaf 2018) jaarlijks van Martin Mollet ontvangen, vertraagd. Vanaf dat jaar zijn de broedresultaten van de slechtvalk voor Zuid-Holland en Westelijk Noord-Brabant inzichtelijk geworden vanaf 2014.

Dit verslag is wel in de maak maar laat dus nog even op zich wachten en zal worden nagezonden.

Zodra ik dit heb ontvangen zal ik het nog in dit verslag verwerken en delen.

Overige waarnemingen:

Tijdens de tellingen op het eiland zijn er naast roofvogels ook enkele mooie waarnemingen doorgegeven. Ik noem ze even op rij:

grote zaagbek 2, baardman 6, grote zilverreiger 28, wulp 230, Kievit 400, wilde zwaan 1, grote bonte specht 3, groene specht 2.

In een aantal poldergebieden zijn ook de zoogdieren geteld. Dit resulteerde in maar liefst 61 reeën en 62 hazen.

Tot slot wil ik dan weer mijn dank uit spreken aan alle tellers van dit project en de kartrekkers en tellers van HW en T (door Janus Verkerk) en van GO (door Bob Rodenburg).

Ook bij voorbaat al dank aan Martin Mollet die bezig is met het slechtvalken verslag en heeft toegezegd dit te delen met ons.

Al de gegevens zijn per teljaar in een Excelbestand gevoegd (zie volgende pagina). De gegevens van de HW, T en GO zijn ook in ons overzicht bijgevoegd, zodat eenieder dit weer kan vergelijken. Deze gegevens zullen ook gedeeld worden met Sovon.

Bedankt allemaal voor jullie inzet en graag tot de volgende telling.

Hans op den Dries
Coördinator winterroofvogeltelling (WRT)

